

Sazae-san

Animatør og illustratør, Nina Nordal Rønne, har vært i Japan og besøkt animasjonsstudioets somprodusere r TV-serien Sazae-

san. Serien har gått på japansk TV i mer enn 35 år, og er basert på tegneserier til Machiko Hasegawa - Japans første kvinnelige serietegner. Enda jeg kom jeg over serien med gamle avisstriper fra Tokyo, da jeg tilfeldigvis var med en venninne til den japanske ambassaden i Oslo. Der fikk jeg låne 12 bøker med tegneserier av Machiko Hasegawa, som er den første kvinnelige serietegneren i Japan. Jeg søkte på nettet og lette i oppslagsbøker, men det var lite informasjon om både skaperen og serien hennes oversatt til engelsk, til tross for at serien idager blitt en av de mest populære animasjonsseriene som vises på japansk fjernsyn. Så jeg reiste til Tokyo, og der fant jeg animasjonsstudioets somprodusere Sazae-

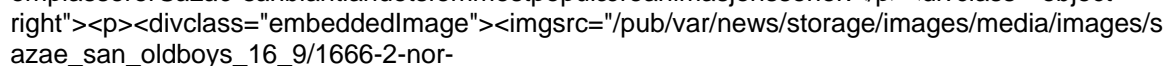
san. TOKYO: Prøv å nevne «Sazae-

san» foren japaner, og du er garantert å rype ærmere hanser og henneshjerte. Den populære animasjons serien Sazae-

san er basert på en tegneserie av en av Japans første kvinnelige tegneseriskapere, Machiko Hasegawa. Det er selvsagt ikke noe nytt, men det er serien var mer berømt utenfor Japans grenser, men deida. Skal du oppleve Sa

zae-san på TV må du til Japan, mens selv der kan serien være vanskelig å bli kjent med foren som ikke snakker språket. Derfor har jeg faktisk ingen anelse om det er stort eller lite animasjonsstudio jeg skal besøke, da jeg ruset til tenne med visittkort, henger i armen på en vennlig japansk språkstudent som er med meg som tolk.

Jeg er på vei til animasjonsstudioet Eiken i Tokyo. Studio **nostalgia** Vieriet om råde en halv ti mest tur med metro og tog fra sentrale Tokyo, langtfra skyskraper og neonskilt. Bortsett fra at jeg har en avtale, er den eneste informasjonen jeg har klart å skrape sammen om studioet at det ikke har noen egen nettside, og at det er kjent for serien Sazae-

sans som har landets lengste fartstid på tv. Serien har siden 1969 hatt fast sendetid på søndager med seertalls opplasser Sazae-san blant landets fem mest populære animasjonsserier.

Takayuki Seki og Fujio Kisawa fra Studio Eiken-foto: Jørgen Schyberg

Eiken viser seg å være et knøttlitemurhus med et broderi av heltinnen Sazae ved inngangsdøren. Vi blir møtt av Takayuki Seki, som er studioets produksjonssjef, og Fujio Kisawa, som er sjefstegner med ansvar for staben av animatører og fargeleggere. Vi vises inn i produksjonslokalene som slett ikke stemmer med mine forventninger til et japansk animasjonsstudio, og konstaterer at lokalene er helt utendigitalt hjelpemiddel og datamaskiner. Metervis med malingflasker stårihyller bortenfor tegnebord hvor animatørenes sitter halvtskjult bak bunker med skisser og storyboards. Mr. Seki smiler bredt og forteller at kuratnær Sazae-sandeneste animasjonsseriens om tegnes 100-

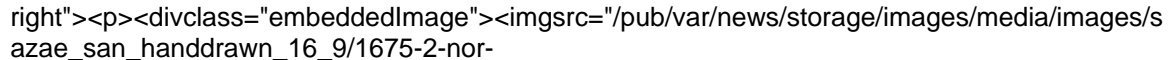
prosent for håndblant de store studioene i Tokyo.

Vimale repæceller (animasjonscelle = transparent celluloid til å male på) som alle andreda vi startet, men som mandret tegnefilmstudioer gradvis har byttet ut med digitale tegneprogrammer. For oss er ikke det aktuelt, for vi mener dette er arbeidsommeskjørbedreen maskiner. Jeg fåren bunkemalte celler i hendene. Hvert bilde, som det er 24 avisekunder i animasjonsfilm, består av opp til fem lag med transparente celler hvor forskjellige kroppsdelene er animert lag for lag. Bakenfor ligger en sirlig malt kvarell med interiør fra et japansk 50-talls hjem med lavede bord og sitteputer på gulvet.

Sepå streken, den harsjel, bemerker Kisawa om de håndmalte sortelinjen etypisk for Hasegawa senklefigurtegninger.

Inntil for fem år siden kunne despesielle celler arken kjøpes i Japan. Nå kjøpes utstyret i Sveits. Men det er ikke bare materiellet som begynner å gå ut på dato. Flere av stemmen til karakterene i serien spilles inn av de samme skuespillerne som den første innspillingen i 1969. Nå nærmer seg 80 år og burde egentlig vært pensjonister, men Fuji-

TV vil produsere serien i 10-20 år til, så skuespillerne blir i hvert fall ikke arbeidsledige i det livet, spør Mr. Seki.

Håndverketholdes i hevd hos Studio Eiken-

foto: Jørgen Schyberg

Atmosfæren i studioet er avslappet. Tanimatører, fem bakgrunnstegnere og to fargeleggere arbeider konsentrert mens vititert dem over skuldrene og prøver å gå stille. Ikke lenger jobber fire fotografer med å ta bilder av de ferdige cellene. I etrom ved siden av klippes episoden manuelt, og skjotes med filmteip. For hver tomviskalinn blir vibedtomåta av oss uteskog byttet til tøfler på tradisjonell japansk maner. Oger det noe Eikenkan, så er det å bevare tradisjoner. For studioet er det nærmest blitt en filosofi.

- At TV-

serien skulle bli så populær, visste vi ikke, sier Mr. Seki som mener den holder seg populær fordi den har rollefigurer alle kan identifisere seg med, og formidler tradisjonelle familieverdier på en humoristisk måte.

Mange kjenner ikke lengre til den opprinnelige tegneserien. Animasjonsseriene mer pedagogiske enn den originale serien, men det de har felles er referansen til den japanske kulturen og hverdagslivet.

alt fra språk til detalj ved kleddrakt og innredning, forklarer Mr. Seki.

Søsterstreker

Bare 15 år gammel fikk Machiko Hasegawa sin første serie stripe på trykk med hjelp av den allerede populære tegneseriereskaperen Suiho Tagawa. Hantok henne i lære et år, men oppdaget at skatteleven kunne stå på egne ben. I 1946 ble *Sazae-san* publisert i en lokal avis, og fra 1949 til 1974 overtok krigsavisen *Asahi Shimbun*. *Sazae-san* handler om husmoren Sazae og familien hennes, og begynner med familien strever med å få penger til å strekke til det daglige husholdet etter krigstidens Tokyo. Etter som årene går følger karakterene i serien utviklingen.

Sazae er bedagelig anlagt, impulsiv og oppfinnsom. Mange unge jenter fikk kjøpene opp for tegneseriene nettopp på grunn av seriens kvinnelige hovedperson.

Imotsetning til serierfiguren Sazae giftet Machiko Hasegawa seg aldri, nettopp fordi hun ville ha tid til sine egne karriere. Hun bodde delvis sammen med den eldre søsterens innsom og så var illustratør, og som samtidig gav dens omstok seg av for retninger og forhandlinger. Sammen etablerte de forlaget Shimaisha (shimaisha = søstre) og i 1985 et kunstmuseum med egne arbeider og en privat kunstsamling.

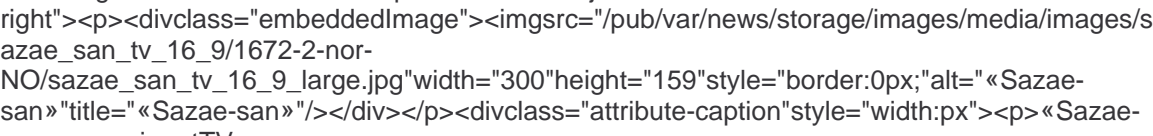
 « Sazae-san »

Machiko var skyld i holdt seg helt for seg selv, forteller Mr. Seki.

Davibegynnet arbeidet med en animert versjon av *Sazae-san* blandet hun seg minst mulig i vårt arbeid. Vi forsøker å være tro mot originalen, og erner øyepå at episodene både begynner og slutter som i stripene. Etter at vi har brukt en stripe, ventet i fire år før vitarden fram igjen. Nå lever ikke folk flest lengre som storfamilier slik som hos Sazae, så vil velger de stripenes som mest alle menn gyldige for dagens japanere. Machiko hadde alltid med seg kisseblokk og varene god observatør og formidler av menneskelige karaktertrekk, så serien har etablert karakterer som har relevans for folk idag.

Det vi i sjajanere, for serien har strengt opphavsrettigheter og kringkasteskuni Japan. Da jeg spør om opphavsrettighetene får jeg vite at Hasegawa ønsket at den skulle forbli i Japan hvor folk ville kjenne seg igjen, og sette pris på humoren og miljøskildringene i serien.

Men opphavsrettighetene begrenser også salget av lekefigurer, T-skjorter og andre småting som vanligvis selges godt i forbindelse med populære serier. Det skal derfor litt til å få med seg fenomenet *Sazae-san*.

 « Sazae-san »

Machiko Hasegawa ble hedret med en ærespris fra regjeringen i 1992, kort tid etter at hun døde. Familien hun etterlot seg, Sazae og resten av familien Isono, lever og så et liv uten for solens rike. Tegneserien utgis i japansk- engelsk utgave og har solgt over 62 millioner eksemplarer. Sazae Isono lever fremdeles litt på skjermen hver uke ved hjelp av flittige animatører som håndterer blyant og pensel i hurtig tempo. Overlevelsesevnen kaningens snakkes bort fra, verkennår det gjelder *Sazae-san* eller Eiken animasjonsstudio.

av Nina Nordal Rønne

Artikkelen er tidligere publisert i <http://www.grafill.no/>

Visuelt- periodika for visuell kommunikasjon

Nina Nordal Rønne

jobber som illustratør og animatør, med utdanning i animasjonsfilm fra Høgskolen i Volda og media & kommunikasjon og idéhistorie fra Univeritetet i Oslo.

Machiko Hasegawa (1920-

92)
Japansk mangategner (manga=japansk tegneserietegner) kjent for serien *Sazae-san* med en husmor i hovedrollen. Hasegawa er den første fremgangsrike, kvinnelige serieskaperen i Japan. Serien var daglig avisstripe i *Ashahi Shimbun* fra 1949 til 1974. I 1955 ble *Sazae-san* filmetsom TV-komedie. Fra 1969 ble serien sendt som animasjonsfilm, og har siden blitt vist ukentlig på søndager. Serien er fremdeles en av landets mest populære animasjonsserier, og er den seriensom har lengst fartstid på TV-skjermen. I 1992 ble Hasegawa hedret med en ærespris fra regjeringen.</p></div>

Sazae-san

3 av 3